

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti za period
12. - 18. avgust 2017. godine

Bilten broj 33/2017

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom.....	4
Nelogičan i štetan uslov u nabavci usluga prigradskog prevoza.....	4
Stranačke zastave, mlade fudbalerke, finansiranje sporta i vlasništvo nad opštinom	5
Antikorupcijsko savetovalište ALAC.....	6
(Ne)postupanje inspekcije rada	6
Migranti.....	6
Javne nabavke	6
Mediji	7
Kome je važna vladavina prava	7

Aktivnosti

Predstavnik TS Nemanja Nenadić prisustvovao je u petak sastanku Radne grupe Nacionalnog konventa za EU za Poglavlje 23 povodom predavljanja drugog izveštaja o sprovođenju Akcionog plana za Poglavlje 23. Prvi panel bio je posvećen napretku koji je ostvaren u sprovođenju mera predviđenih Akcionim planom u drugom kvartalu 2017. godine. Na drugom panelu raspravljalo se o predlozima za izmene Ustava, kao jednoj od mera iz AP, kao i o ustavnom položaju tužilaštava.

Nenadić je na početku izrazio zadovoljstvo što izveštaj više ne sadrži opaske o tome da Vladin Savet za praćenje primene Akcionog plana nije bio u mogućnosti da pribavi podatke od drugih državnih organa, uključujući i ministarstva, što se dešavalo u ranijim izveštajnim periodima. Takođe su otklonjene neke očigledno netačne ocene o ispunjavanju planiranih aktivnosti. Ukazao je istovremeno na potencijalni problem sadašnjeg načina izveštavanja u kojem se uglavnom prenose dopisi obveznika primene mera i aktivnosti, i pri tom se hronološki ređaju. To je odlično kao arhivski materijal, ali bi bilo dobro kada bi pored toga postojalo nešto što bi se moglo smatrati argumentovanim stavom Vlade, odnosno Vladinog radnog tela o tome koliko je Akcioni plan uspešno primenjen i na čemu se takav stav zasniva.

Postavio je i niz konkretnih pitanja u vezi sa izveštajem, kao što su pitanje daljeg funkcionisanja Koordinacionog tela za praćenje primene antikorupcijske strategije, i dalji postupak u izradi konačne verzije Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije. Konkretnih odgovora na ova pitanja nije bilo.

Posebno zanimljivo bilo je pitanje o aktivnostima u vezi sa mogućnošću uvođenja krivičnog dela nezakonitog bogaćenja u pravni sistem Srbije, što je bilo predviđeno antikorupcijskom strategijom iz 2013, a kasnijim aktima znatno relativizovano. Sada je aktuelno pitanje izrade analize koja je trebalo da bude pripremljena još do kraja 2016. godine. Pitanje (ne)uvođenja ovog krivičnog dela, koje je planirano strateškim aktima je posebno zanimljivo u kontekstu stalnog pominjanja Zakon o ispitivanju porekla imovine, koji je uvršten u program Vlade iz 2016. i 2017, a da pri tom nije našao mesto ni u jednom strateškom aktu. Prema najavama, reč je o zakonu koji bi imao potencijalne antikorupcijske efekte, kao takav se često predstavlja i to od strane vrhova vlasti, a nasuprot logici, njegovo donošenje nije predviđeno strategijama i akcionim planovima niti bilo kojim planskim dokumentom stavljeno u vezu sa drugim propisima. Predstavnici Vlade (Tanja Mišćević i Čedomir Backović) su u vezi sa ovim primetili da nije nužno da svaki zakon koji se donosi nađe svoje mesto u strateškim aktima (Mišćević), odnosno da je „nezakonito bogaćenje“ institut koji po mnogim mišljenjima nije u skladu sa našim pravnim sistemom i da radna grupa koja se bavi analizom radi (Backović).

U vezi sa kašnjenjima u realizaciji aktivnosti, g. Backović je veliki deo pripisao kašnjenju sa dodeljivanjem IPA 2014 projekta EU, u okviru kojeg će biti angažovani konsultanti koji će pomagati izradu pojedinih dokumenata. Iako ova ocena jeste tačna kad je reč o nekim aktivnostima, ona ne može da se primeni na sve aspekte borbe protiv korupcije.

U delu skupa koji se bavio mogućim izmenama Ustava u delu koji se odnosi na pravosuđe, i diskusiji o pristupu koji treba da zauzmu organizacije civilnog društva, Nenadić je izneo stav da se aktuelna rasprava vodi bez jasnog uvida u vremenska ograničenja za sprovođenje budućih ustavnih reformi, bez jasnog stava Vlade o tome za kakve se reforme zalaže i bez jasnog pravnog okvira za vođenje bilo kakve rasprave, jer ne postoje pravila o organizovanju javne rasprave o izmeni Ustava. Pored toga, iako je Vlada donela Akcioni plan za poglavlje 23, koji predviđa depolitizaciju Visokog saveta sudstva i Državnog veća tužilca (izlazak predstavnika Vlade i Skupštine iz ovih tela), a sve na osnovu mišljenja Venecijanske komisije, političke strukture nisu ništa preduzele da se ova proklamovana namera ostvari. Zbog toga bi trebalo tražiti da se volja za promenama demonstrira na jednostavan način i pre nego bude otvorena rasprava o konkretnim ustavnim rešenjima – tako što će se ministarka pravde i predsednik skupštinskog odbora za pravosuđe povući iz rada VSS i DVT. Bez takvog jasnog signala, ne može se smatrati da postoji ozbiljna namera da se reši problem zbog kojeg se i predviđa izmena Ustava. Civilno društvo treba takođe da insistira na tome da jasno budu saopštena pravila javne rasprave – da se zna hoće li se primeniti u najmanju ruku ona pravila koja važe za donošenje zakona (iz poslovnika Vlade) i hoće li biti odgovorno na svaku sugestiju koja je obrazložena.

Što se tiče drugih aktivnosti TS u protekloj nedelji, pored rada na tekućim projektima (predstavljenim [na našem sajtu](#)) aktivno je bilo i naše Antikorupcijsko savetovalište (ALAC). Ono je tokom prošle nedelje primilo 15 telefonskih poziva na besplatni broj 0800 081 081, a još devet slučajeva otvorili smo na osnovu informacija dobijenih na mejlove ts@transparentnost.org.rs i savetovaliste@transparentnost.org.rs, poštom, kroz poruke na našoj FB stranici ili na osnovu informacija pronađenih na internetu i u pres klipingu. I u ovom biltenu predstavljamo tri slučaja iz rada Savetovališta.

Na Fejsbuk stranici TS u protekloj nedelji objavili smo pet komentara, vesti i linkova u vezi sa antikorupcijskim temama. Na sajt smo postavili četiri teksta, a na [naš Youtube kanal](#) snimak gostovanja predstavnika TS na TV N1.

U medijima je u protekloj nedelji objavljena 81 vest ili prilog o aktivnostima naše organizacije ili vesti u kojima su citirani stavovi predstavnika TS.

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnoj sedmici:

Pod lupom

Nelogičan i štetan uslov u nabavci usluga prigradskog prevoza

15. avgust 2017.

Transparentnost Srbija je, u svojstvu građanskog nadzornika, uložila zahtev za zaštitu prava osporavajući jedan od [postavljenih uslova za ponuđače](#) koji će u narednih deset godina prevoziti stanovnike dela prigradskih naselja Beograda - tzv. "potez 500". Zahtev je podnet pošto gradski sekretarijat za saobraćaj, posle nekoliko upita i predloga nije izmenio konkursnu dokumentaciju u delu koji smatramo da ne služi svrsi ove nabavke, a da može doneti štetu kroz smanjenje konkurencije.

Naime, kao eliminacioni uslov pred prevoziocima je postavljeno i to da raspolažu sa najmanje 55 autobusa starih do tri godine. S druge strane, za naručioca je prihvatljivo da tokom realizacije ugovora prevoz vrše autobusi starosti do 13 godina, bilo da se to čini uključivanjem zamenskih vozila ili tako što će "početni" autobusi sa početka primene ugovora ostariti do te granice.

Postavljanjem takvog uslova su iz nadmetanja isključene firme koje trenutno imaju dovoljan broj autobusa starih između 3 i 13 godina, umesto da se obavežu da vozni park periodično obnove tokom trajanja ugovora ako dobiju posao.

Uslov nije u skladu sa ciljem ugovora (prevoz putnika po određenim standardima kvaliteta). Nije moguće naći razumno objašnjenje zbog čega bi naručilac postavio kao uslov bez koga se

ne može da u 2018. godini putnike prevoze trogodišnji, a da u 2027. to čine trinaestogodišnji autobusi. Jedino logično bi bilo da je maksimalna starost autobusa koji će prevoziti putnike postavljena jednako, kako na početku, tako i tokom trajanja ugovora. U skladu sa time, naručioci bi onda tokom trajanja ugovora obnavljali svoj vozni park (ne moraju istim autobusima da vrše prevoz svih deset godina). U dopisima i u zahtevu za zaštitu prava smo ukazali na to da bi Republika Srbija ili Grad Beograd trebalo da usvoje pravila u pogledu starosti vozila koja mogu obavljati prevoz putnika, umesto da naručioci proizvoljno postavljaju takve uslove u budućim nabavkama. Inače, prema zvaničnim podacima, prosečna starost vozila GSP Beograd je blizu deset godina.

Iako gradski sekretarijat navodi da u registru vozila privatnih prevoznika postoji oko 260 autobusa "28% od preko 900" koji ispunjavaju tražene uslove, te da je moguća i konkurencija iz inostranstva, sa razlogom se može očekivati da će dodatni uslov umanjiti broj firmi koje se nadmeću, što se može negativno odraziti i na krajnju cenu.

Podsećamo da je glavni problem javnih nabavki i javno-privatnih partnerstava u Srbiji upravo mala konkurencija. Na osnovu pitanja koja su postavljala pojedina zainteresovana lica tokom postupka, a koja su objavljena na Portalu javnih nabavki, može se zaključiti da postoje firme koje bi se javile ukoliko bude promenjen ovaj diskriminatoran uslov.

Inače, prema objavljenim podacima maksimalna sredstva koja će biti isplaćena privatnim prevoziocima po osnovu ovog ugovora u desetogodišnjem periodu iznose 11.328.750.000 dinara, odnosno oko 95 miliona evra.

Stranačke zastave, mlade fudbalerke, finansiranje sporta i vlasništvo nad opštinom

13. avgust 2017.

Vest iz Gadžinog Hana o devojčicama, njihovim roditeljima i sportskim funkcionerima koji su na grupnoj fotografiji pozirali sa zastavama SNS mnoge je naljutila (zbog zloupotrebe dece u političke svrhe), a mnoge i zasmejala (zbog objašnjenja čitavog događaja, poput [najnovijeg](#): "Ja sam ih doneo s namerom da se mi slikamo, a ne deca. Ali deca su istrigla zastave i slikala se").

Druga dimenzija ovog slučaja ukazuje na mnogo dublji problem. Govoreći o motivima za slikanje sportista sa stranačkim obeležjima, Staniša Ristić, potpredsednik lokalnog odbora stranke, objašnjava "da je fotografija sa zastavama SNS trebalo da obeleži početak saradnje trenera Mašinca Perice Krstića i lokalne samouprave Gadžinog Hana, čiji su i naprednjaci deo.

Deo te saradnje, kaže Ristić, jeste i najava da će niški klub da osnuje drugi tim u Hanu."

Izjava bi se mogla tumačiti ovako: pošto su gradovi i opštine i njihovi budžeti u vlasništvu stranaka koje tu vladaju, nema više razloga da se klubovi zahvaljuju za pomoć ni građanima koji pune budžet, ni gradskim ocima lično, oni svoje zasluge za razvoj sporta nesebično prepuštaju političkoj stranci koja im je dala priliku da vrše vlast.

08:51, 9. 8. 2017. | POLITIKA | GADŽIN HAN NIŠ

Fotografije dokazuju: Zastave SNS decu doneo funkcioner te partije

Autor: V. M. Izvor: Južne vesti

Ristić donosi zastave

Nakon što je lider SNS u Gadžinom Hanu i zamenik predsednika te Opštine Goran Stojiljković rekao da su mlade fudbalerke Mašinca "same uzele zastave te stranke da bi se slikale", građani su redakciji Južnih vesti dostavili fotografije na kojima se vidi da potpredsednik te stranke Staniša Ristić donosi zastave do grupe koja se fotografiše. Ristić tvrdi da su mu deca u stvari "istrigla zastavu iz ruke".

Antikorupcijsko savetovalište ALAC

Prenosimo tri slučaja iz prakse našeg Antikorupcijskog savetovališta:

(Ne)postupanje inspekcije rada

Savetovalištu je stigla prijava u vezi sa postupcima poslodavca prema zaposlenom koji je podneo zahtev za neplaćeno odsustvo u određenom vremenskom periodu. S obzirom da još uvek ispitujemo elemente korupcije u potencijalnom slučaju na koju ukazuje podnosilac prijave (navodi o nepostupanju inspekcije rada u konkretnom slučaju), postoje pokazatelji da inspekcija možda nije informisana na odgovarajući način. U svakom slučaju, navodi će se detaljno ispitati jer se sumnja u nezakonito ponašanje poslodavca prema zaposlenom koji nam je podneo prijavu.

Migranti

Dobili smo i zanimljivu prijavu u vezi sa postupanjem policije, drugih organa vlasti, kao i određenih nevladinih organizacija, prema migrantima koji prolaze i zadržavaju se u Republici Srbiji. S obzirom na to da ovo nije prva prijava u vezi sa zloupotrebama prema stranim državljanima koji pokušavaju da se domognu zemalja na zapadu Evrope, objedinicemo više prijave koje su vezane za moguću korupciju prilikom transporta izbeglica, postupanje prema migrantima sa kojima u kontakt dolaze pripadnici policije, ali i strane i domaće organizacije.

Javne nabavke

Transparentnost Srbije je dobila nekoliko interesantnih prijave u vezi sa navodnim „nameštanjem“ postupaka javnih nabavki. Ovaj put izdvajamo izvođenje radova i nabavke dobara u kojima nema niti jedne ponude koja je primljena pre isteka roka za podnošenje ponuda. One su zanimljive zbog toga što analiza tržišta pokazuje da postoje preduzeća koja na ovo mogu da odgovore. Ostaje da pokušamo da utvrdimo koji su to razlozi zbog kojih se ponuđači nisu javljali. Dosta je nelogično s obzirom na to da je jasno utvrđen predmet nabavke, da su dodatni uslovi u skladu sa predmetom (u nekim slučajevima možda preterano visoki, ali čak ni pitanja niti žalbi nije bilo na postaljvene uslove) ili čak nisu ni postavljani. Sa druge strane, moguć je i zaključak da postoji namera da se stvori ovakva situacija kako bi se kasnije otvorila mogućnost za pregovaračkih postupak bez objavljivanja javnog poziva, gde se naručilac direktnije obraća potencijalnim izvršiocima poslova.

Mediji

Kome je važna vladavina prava

Peščanik, Nemanja Nenadić, 14. avgust 2017.

Sudbina jednog nepostavljenog pitanja

Nakon sastanka sa Dejvidom Makalisterom, predsedavajućim spoljnopolitičkog komiteta Evropskog parlamenta i izvestiocem za Srbiju, predsednik Srbije Aleksandar Vučić dao je jednu prilično tačnu konstataciju, ali ju je ilustrovao veoma loše izabranim primerom. "Ključno pitanje je Kosovo, a drugo ključno je odnos Srbije prema Rusiji, a ne vladavina prava, mada zapadni političari to uvek 'izvuku'". Nastojeći da ilustruje ocenu da nije vladavina prava ta koja se vidi kao ključna za napredak Srbije ka EU, Vučić je [naveo](#) da niko ne pita Srbiju ko će biti šef Agencije za borbu protiv korupcije.

Vučićeva konstatacija o prioritetima EU je tačna, mada sigurno ne predstavlja otkrovenje ni za koga, još od devedesetih godina prošlog veka. Uostalom, zašto bi iko razuman očekivao da bi jedna zajednica država vladavinu prava i borbu protiv korupcije u Srbiji, kao nešto što po definiciji treba da koristi građanima Srbije, stavila ispred prioriteta sopstvene spoljne politike i interesa zemalja članica? Zar nije za srpsku vladavinu prava dovoljan apsurd to što se dobar deo kritika iz izveštaja EU odnosi na situacije kada državni organi Srbije nisu poštovali sopstvene zakone, a ostatak na situacije kada Vlada nije sprovela strategije i akcione planove koje je sama usvojila?

Šta tek reći o primeru kojim je Vučić ilustrovao svoju tvrdnju o odsustvu interesovanja EU za vladavinu prava? Direktora Agencije za borbu protiv korupcije, prema slovu Zakona, bira na konkursu Odbor Agencije. U taj Odbor Skupština je za sada izabrala samo 6 od 9 članova, pri čemu, protivno Zakonu, nije uopšte stavila na glasanje predlog o zajedničkoj kandidatkinji Poverenika i Zaštitnika građana, a zajedničkog kandidata novinarskih udruženja [skupštinska većina nije podržala](#). Prethodni sastav Odbora je, zahvaljujući dvojici članova, sprečio u februaru ove godine da bude izabrana kandidatkinja koja, [sudeći po izjavama](#), nije bila najkvalifikovanija, a jeste bila politički povezana sa strankom iz koje dolazi najveći broj funkcionera koje Agencija treba da kontroliše. Novi konkurs nije doveden do kraja pre isteka mandata većini članova Odbora, tako da su prijavljeni kandidati već pet meseci „na čekanju“.

Ako vam je dobro
PESCANIK onda ništa

HOME | TEKSTOVI | EMISIJE | PREVODI | TEME | KNJIGE | ENGLISH

Nemanja Nenadić / 14/08/2017

Kome je važna vladavina prava?

Tekstovi

- Ivan Janković – Intervju
14/08/2017
Radio Slobodna Evropa
- Pravilo, a ne izuzetak
14/08/2017
Dario Čarić
- Stvarni odgovor na pravo pitanje
14/08/2017
Vladimir Čigrov
- Kome je važna vladavina prava?
14/08/2017
Nemanja Nenadić
- Na milost i nemilost
14/08/2017
Zlatko Milić
- O mentalitetu jednom zasvaga
14/08/2017
Nadežda Mileković

Foto: Predrag Trakić

Posle sastanka od 12. avgusta sa Dejvidom Mekalisterom, predsedavajućim spoljnopolitičkog komiteta Evropskog parlamenta i Izvestiocem za Srbiju, predsednik Srbije Aleksandar Vučić dao je jednu prilično tačnu konstataciju, ali ju je ilustrovao veoma loše izabranim primerom.

U stvari, da se Mekalister zaista interesovao kod Vučića, koji se u tom procesu po Ustavu i Zakonu ništa ne pita, „ko će biti direktor Agencije za borbu protiv korupcije“, time bi pokazao nepoznavanje onoga što piše u zakonima Srbije, čije sprovođenje prati, ili bi pak stavio na proveru da li su zakoni samo mrtvo slovo na papiru. Kako god se okrene, bilo bi to jedno prilično neumesno pitanje, jer sa stanovišta vladavine prava je bitno da se direktor izabere po propisanom postupku i da to bude najbolji od prijavljenih kandidata koji ispunjava uslove, a nije bitno kako se taj kandidat zove. Nakon svega ostaje dilema da li je upravo ovo „nepostavljeno pitanje“ odabrano kao skrivena poruka nekome ili kao žal zbog toga što predsednik nije dobio priliku da evropskom izvestiocu demonstrira vladavinu prava odgovorom: „u Srbiji svaka institucija radi ono za šta je nadležna, ne mogu da utičem na odluku članova Odbora Agencije, niti oni o toj odluci traže moje mišljenje“.

